

UKRAINA HARIDUS-JA TEADUSMINISTEERIUM

Ukraina ajalugu. Maailma ajalugu

5.-9. klass

ÕPPEKAVA

üldharidusastutustele

Seletuskiri

Ajalooõpetus on suunatud põhihariduse ühise eesmärgi elluviimisele. Ajalooõpetuse, nagu ka kõikide teiste õppeainete kaudu arendatakse üldpädevusi ja läbivaid teemasid, mistõttu ajaloo ainekava väljavõttes neid eraldi välja ei tooda.

Järgnevalt esitatakse ainekava väljavõttena kõikide klasside ainesisu. 5. kl sissejuhatav kursus esitatakse täies mahus ja kujul, et anda ülevaade, mil moel Ukraina õppekava on üles ehitatud, mil moel see

õpetajat suunab, mis informatsioon on õpetajale sätestav ning millised on iga õpetaja võimalused iseseisvaks otsustamiseks oma töö kavandamisel.

Ajalooõpetuse eesmärk

Kooli ajalooõpetuse eesmärk on: a) vaba indiviidi kujunemine, kes tunnustab universaalseid ja rahvuslikke väärtusi ning juhindub oma käitumises moraalsetest ja eetilistest kriteeriumidest ning kodanikuvastutusest; b) kasvatus, mis keskendub oma riigi suhtes isamaalise kuuluvustunde, selle ühiste ajaloolistele, poliitilistele ja kultuurilistele väärtustele kujundamisele, samuti demokraatlikele prioriteetidele ja ühtsusele ühiskonnas; c) sisendada sallivust ja austust erinevate vaadete, religioonide, tavade ja kultuuride vastu, oskust leida teiste inimestega vastastikust mõistmist ühiskondlikult oluliste eesmärkide saavutamiseks.

Selle eesmärgi elluviimine toimub läbi ajaloolise teadvuse põhikomponentide arendamise: a) teadmiste kogumine peamiste sündmuste, nähtuste ja protsesside, nende ajalooliste ja tänapäevaste tõlgenduste kohta; b) mineviku ja oleviku mõistmiseks ning tuleviku ennustamiseks vajalike oskuste ja meetodite valdamine, nimelt: ajaloosündmuste ja nähtuste vahelise seose nägemine (loogiline mõtlemine); oskus neid hinnata erinevatest vaatenurkadest (kriitiline mõtlemine); uute sisuaspektide või probleemide lahendamise viiside leidmine (loov mõtlemine); empaatia inimeste suhtes, kes satuvad ebasoodsate ajaloosündmuste keerisesse (empaatiavõimeline mõtlemine).

Üldpädevuste arendamine ajalooõppe kaudu

Suhtlemine riigikeeles ja emakeeles. Oskused: avaldada arvamust arusaadavalt ja veenvalt, kasutada keele väljendusvõimalusi mineviku ja oleviku sündmuste kirjeldamisel, reageerida keeleliste vahenditega sotsiaalsetele ja kultuurilistele nähtustele; tunneb ära keelelisi mõjutusvahendeid, teeb vahet veenmis- ja manipuleerimistehnikate vahel; juhtida põhjendatud arutelu asjakohastel teemadel; lugeda ja mõista ukraina kirjakeelde tõlgitud ja kohandatud kirjalikke allikaid, autoriväljaandeid ajaloolistel ja sotsiaalpoliitilistel teemadel; luua ajaloolise ja sotsiaalse sisuga tekste (suulisi ja kirjalikke) ukraina keeles. **Kujundamine:** austus ukraina keele kui riigi/emakeele (kui see erineb) vastu, huvi selle arendamise vastu, iga keele väärtuse mõistmine; ajaloolise ja sotsiaalpoliitilise teabe kriitiline tajumine; tolerantne suhtumine teiste inimeste seisukohtadesse. **Õppevahendeid:** ettekanne, esinemine, arutelu.

Suhtlemine võõrkeeles. Oskused: lugeda ja mõista võõrkeelseid populaarteaduslikke väljaandeid ja ajaloolise sisuga kirjandusteoseid; leida vajalikku teavet maailma kohta võõrkeeltes; luua võõrkeeles teavet Ukraina mineviku ja tänapäeva sotsiaalsete (eriti kultuuriliste) protsesside kohta; suhelda erinevaid riike esindavate eakaaslastega, et omavahel ajalooteadmisi vahetada. **Kujundamine:** huvi piirkonna, Euroopa ja maailma riikide kultuuri-, majandus- ja sotsiaalpoliitilise elu ajaloo vastu. **Õppevahendid:** võõrkeelsed populaarteaduslikud väljaanded, kohandatud võõrkeelsed kirjandusteosed.

Matemaatiline pädevus. Oskused: opereerida digitaalsete andmete, matemaatiliste mõistetega mineviku ja praeguste ühiskondlike sündmuste, nähtuste ja protsessidega; teisendada teavet ühest vormist teise (tekst, graafik, tabel, diagramm jne); koostada sündmuste loogilisi ahelaid; kasutada ajaloo uurimisel statistilisi materjale. **Kujundamine:** soov valida ratsionaalseid viise minevikusündmuste, tänapäeva sotsiaalsete, poliitiliste, majanduslike probleemide põhjuste ja võimalike lahenduste selgitamiseks. **Õppevahendid:** allikad statistiliste andmetega diagrammide, tabelite, graafikute jms kujul.

Loodusteaduste ja tehnoloogia pädevus.

Oskused: selgitada ja hinnata looduskeskkonna mõju inimesele teatud ajalooperioodidel; avada majanduslike, tööstuslike, teaduslike ja teadus-tehniliste revolutsioonide sisu ja tähenduse ning tehnoloogiate, tehniliste leiutiste ja teadusteooriate mõju ühiskonnaelule. **Kujundamine:** pidev huvi teaduse ja tehnika arengu ning loodusteaduste saavutuste vastu; loodusvarade väärtuse tunnustamine praeguste ja tulevaste põlvkondade jaoks, valmisolek neid igapäevaelus ratsionaalselt kasutada; reageerida julgelt keskkonnoahtude riskidele, osaledes avalikes looduskaitseaktsioonides. **Õppevahendid:** materjalid

loodusteaduste arengust erinevatel ajalooperioodidel.

Digipädevus. Oskused: kasutada digitaaltehnoogiaid vajaliku ajaloolise ja sotsiaalse teabe otsimiseks, selle kogumiseks, kontrollimiseks ja täiustamiseks; luua verbaalseid ja visuaalseid (graafikud, diagrammid, filmid) tekste, multimeedia esitlusi ja neid levitada; tuvastada elektroonilise meedia sõnumite analüüsi käigus sotsiaalse ja ajaloolise sisuga teabega manipuleerimisi; tuvastada teabe allikad ja autorid, teha õigeid viiteid. **Kujundamine:** teatud käitumisnormide ja moraaliireeglite järgimine sotsiaalse teabega töötamisel, eelkõige autoriõiguste järgimine. **Õppevahendid:** väljaanded ajaloolistel, ühiskondlik-poliitilistel teemadel, elektroonilised teabeallikad, digitaalsed raamatukogud.

Elukestev õpe.

Oskused: määrata kindlaks oma õpieesmärgid sotsiaalvaldkonnas ja mineviku teadmiste vallas; analüüsida oma õppimisprotsessi, jälgida muutusi teabe tajumises; leida ja välja töötada sotsiaalse ja ajaloolise teabe allikad, kriitiliselt analüüsida ja kokku võtta saadud teavet ja kogemusi. **Kujundamine:** arusaam hariduse sotsiaalsest rollist minevikus ja praegu, avatus jätkusuutlikule enesetäiendamisele, soov teadmisi teistega jagada. **Õppevahendid:** materjalid, mis kajastavad sotsiaalse ja ajaloolise sisuga teabe töötlemise algoritme.

Algatusvõime ja ettevõtlikkus.

Oskused: kasutada ajaloo õppimise kogemust tõhusate strateegiate valimiseks; selgitada välja võimalused ja ohud tulevaseks kutse- ja ettevõtlustegevuseks, analüüsides maailma kogemusi ja mineviku õppetunde; töötada kogukonna hüvanguks; genereerida uusi ideid, hinnata kasu ja riske, pidada läbirääkimisi, töötada iseseisvalt ja grupis; kavandama, korraldama, ellu viima individuaalseid või meeskonnaprojekte (sh uurimis- ja uurimistöega seotud projekte) ja esitlema nende tulemusi. **Kujundamine:** valmisolek kasutada ajaloolist kogemust; teadlikkus ettevõtluse eetiliste standardite järgimise olulisusest ja sotsiaalselt vastutustundliku ettevõtluse arendamise vajadusest; tasakaalustatud lähenemine otsuste tegemisele, riskide hindamine, tuginedes mineviku ja tänapäevase ühiskonnaelu kogemustele. **Õppevahendid:** ajalooliste isikute elulood, kuulsad ettevõtjad-filantroobid, kes arendasid Ukraina kultuuri

Sotsiaalne ja kodanikupädevus.

Oskused: kriitiliselt analüüsida massiteabe allikaid, et võidelda manipuleerivate mõjutamistehnikate vastu; leida mõjuvaid ajaloolisi näiteid konfliktide lahendamiseks; töötada rühmas, jõuda vastastikuse mõistmiseni ja teha koostööd, tuginedes ajaloolisele kogemusele; olla aktiivne ja vastutustundlik kodanikuühiskonna liige, kes tunneb inimõigusi ja teab, kuidas neid kaitsta; teha teadlikke otsuseid, mis on suunatud kohaliku kogukonna ja ühiskonna arengule, kasutades teadmisi ajaloost ja teistest ühiskonnadistsipliinidest; teha tõhusat koostööd teistega, algatada ja viia ellu keskkonna- ja sotsiaalprojekte. **Kujundamine:** end Ukraina isiku ja kodanikuna määratledes; inimese väärtuse (tema elu, tervise, au ja väärikuse, puutumatus ja turvalisuse) teadvustamine; kaasaelamine lähedaste ja sõprade, teiste abi ja tuge vajavate isikutele; austus oma ja teiste rahvaste, riikide, religioonide ja kultuuride kogemuste ja väärtuste vastu; tolerantsus teistsuguse arvamus suhtes; vabatahtlik tegevus, avalike projektide ja algatuste toetamine. **Õppevahendid:** Ukraina põhiseadus, rahvusvahelised õigusaktid, ajalooliste isikute elulood, kaasaegne ajakirjandus.

Kultuuriteadlikkus ja -väljendus.

Oskused: piltlikult mõelda ja kujutleda; tõlgendada kunstiteoseid; arendada oma rahvuslikku ja kultuurilist identiteeti tänapäeva mitmekultuurilises maailmas; määrata kindlaks peamised mineviku ja oleviku kultuuri arengusuunad; kasutada kunstiesemeid mineviku tundaõppimiseks, kunstiteoste mõistmiseks ajaloolises kontekstis; võrrelda Ukraina kultuuri saavutusi teiste kultuuridega; paljastada kultuuri mõju indiviidile ja tsivilisatsiooni arengule. **Kujundamine:** oma rahvuskultuuri teadlik hoidmine ja arendamine, austus teiste rahvaste kultuuride vastu; vastutustundlik käitumine ja Ukraina ja maailma kultuuri monumentide eest hoolitsemine; avatus kultuuridevahelisele dialoogile. **Õppevahendid:** kunstiteosed, loomingulised projektid, interaktiivsed tunnid muuseumides, galeriides jms.

Keskkonnavaline kirjaoskus ja tervislik elu.

Oskused: muuta meid ümbritsevat maailma kaasaegsete tehnoloogiate abil keskkonda kahjustamata; oskus aidata ennast ja neid, kes seda vajavad; langetama otsuseid alternatiive kaaludes ning inimeste tervisele, heaolule ja turvalisusele avalduvaid tagajärgi ette aimates; regulaarselt harjutada kehalist tegevust,

demonstreerida keha kultuuris motoorseid oskusi ja kasutada neid erinevates elusituatsioonides.

Kujundamine: vastutustundlik suhtumine enda ja teiste tervisesse; moraali-, eetika- ja õigusnormide, keskkonnasäästliku käitumise reeglite järgimine keskkonnas; väärtustav suhtumine keskkonda kui potentsiaalsesse inimese ja kogukonna tervise, heaolu ja turvalisuse allikasse, keskkonnajuhtimise olulisuse teadvustamine, vastutus oma tegevuse eest looduses; teadlikkus tervise tähtsusest eneseväljendus ja sotsiaalne suhtlus. **Õppevahendid:** sotsiaalsed / keskkonnaprojektid; sotsiaalsete olukordade modelleerimine, eelkõige loodus- ja tehiskeskonna mõju inimeste tervisele ja ohutusele; multimeedia esitlused heaolu-, tervise- ja ohutusprojektide jaoks; teave Ukraina spordiliikumise ajaloo kohtaviisi

Läbivate teemade kujundamine

„**Keskkonnoaohutus ja jätkusuutlik areng**“ eeldab õpilaste sotsiaalse aktiivsuse, vastutustunde ja keskkonnateadlikkuse kujundamist, valmisolekut osaleda keskkonnanahoiu ja ühiskonna arengu küsimuste lahendamisel, säästva arengu olulisuse teadvustamist tulevastele põlvvedele. 5.-6. klassis on õpilased orienteeritud looduse kui terviklikkuse tajumisele, inimese ja looduskeskkonna suhetele, inimese sõltuvusele loodusvaradest, looduskeskkonna austamisele 7.-9. klassi õpilasi orienteeritakse mõistma seoseid inimkonna kultuurilise, sotsiaalse, majandusliku ja tehnoloogilise arengu vahel, bioloogilise ja kultuurilise mitmekesisuse ning keskkonna stabiilsuse tähtsust, inimese vastutust looduse säilimise eest, õpetatakse mõtlema keskkonnaprobleemidele ja nende lahendamise viiside üle.

„**Kodanikuvastutus**“ realiseerimine aitab kaasa ühiskonna aktiivse liikme kujunemisele, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme, on vaba isiksus, kes tunnustab üldinimlikke ja rahvuslikke väärtusi ning juhindub oma käitumises moraalsetest ja eetilistest kriteeriumidest ja kodanikuvastutusest. 5.-6. klassi õpilased oskavad hinnata demokraatlikku riigikorda, ühistegevust, kodanikualgatusi ja vabatahtlikku tööd; on algatusvõimelised, oskavad kujunda oma arvamust ja seda väljendada. 7.-9. klassi õpilased oskavad õppida ja kaitsta oma ja teiste inimeste õigusi, mõista seost kodanikupositsiooni ja ühiskonna arengu vahel; mõista oma rolli ühiskonnas ja vastutust selle seisundi eest.

„**Tervis ja ohutus**“ seotud küsimuste uurimisega soovitakse kujundada õpilasest vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terviklik ühiskonna liige, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi ja kujundama turvalist elukeskkonda. 5.-6. klassis õpetatakse püüdlema teadlikult tervisliku arengu poole, väärtustama tervist ja ohutut käitumist, tundma ohuallikaid ja vältima ohtlikke olukordi, käituma õigesti kriitilistes ja ohtlikes olukordades 7.-9. klassi õpilasi õpetatakse teadlikult tegema otsuseid ja teadlikult käituma, võttes arvesse tervise ja ohutuse säilimist, teada ja hinnata õigusi, kohustusi ja vastutust enda ja ümbritsevate inimeste turvalisust, mõista kodanike tervise ja ühiskonna arengu seost.

„**Ettevõtlus ja finantskirjaoskus**“ on suunatud sellele, et arendada juhtimisalgatusi, võimet edukalt tegutseda kiiresti muutuvates tehnoloogilistes keskkonnas, tagades ukrainlaste noore põlvkonna finantsküsimuste praktiliste aspektide parema mõistmise (säästus, investeringud, laenu, kindlustus, laenamine ja muud). 5.-6. klassi õpilased on orienteeritud algatusvõimele ja sihtrühmades töötamise tähtsusele; õppida planeerima tegevusi, osalema ühisüritustel, mõistma majandusarengu tähtsust vaba ettevõtluse põhimõtetel. 7.-9. klassi õpilased on orienteeritud avaliku ja ettevõtlussektori vaheliste suhete mõistmisele, neid õpetatakse kujundama oma (ettevõtlustegevusega seotud) ideid ja projekte ning mõistma ettevõtja sotsiaalset vastutust.

„**Kultuuriteadvus**“ on suunatud õpilase kujunemisele inimeseks, kes mõistab kultuuri rolli mõtlemise kujundamisel, on teadlik erinevates kultuurides läbi ajaloo toimunud muutustest, omab ettekujutust kultuuride mitmekesisusest ja nende eripäradest. , hindab oma kultuuri ja maailma kultuurilist mitmekesisust. 5.-6. klassi õpilased on orienteeritud teadvustama ja uurima mineviku ja tänapäeva maailma kultuurilist mitmekesisust, omandama teadmisi kultuuride (eelkõige ukraina) ajaloost ja kultuuride koosmõjust, olema tolerant. 7.-9. klassi õpilased on orienteeritud teadvustama ennast kui teatud kultuuri kandjaid ja jätkajaid, mõistma

kultuuridevahelise suhtluse ja koostöö tähtsust, suhtuma lugupidavalt teiste kultuuride esindajatesse; mõista kultuuritraditsiooni tähtsust ühiskonna arengule.

Sisuliiniga „**Teabekeskond**“ seotud küsimuste uurimisel on põhieesmärgiks õpilase kasvamine inimeseks, kes tajub ja mõistab ümbritsevat infokeskkonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning ka selles vastavalt oma arusaamadele tegutseda. eesmärgid ja ühiskonnas väljakujunenud kommunikatiivne eetika. 5.-6. klassi õpilased on orienteeritud jätkusuutlikule kognitiivsele otsingule, erinevate teabeallikate tähtsuse mõistmisele; õpivad teabeallikaid valima (sõltuvalt kognitiivsest huvist, vajadustest või elusituatsioonist). 7.–9. klassi õpilasi õpetatakse tuvastama oma teabevajadusi ja suutma leida õiget teavet, suutma teavet kriitiliselt analüüsida, eristama olulist ja ebaolulist ning tegema mõistlikke otsuseid.

Sisuliin „**Väärtused ja moraal**“, mille eesmärk on kujundada õpilasest moraalselt terviklik isik, kes tunneb üldtunnustatud käitumisreegleid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei ole ükskõikne nende tähelepanuta jätmise suhtes ja vajadusel reageerib sellele vastavalt võimalustele 5-6 klassi õpilased on orienteeritud enesetundmisele, väärtuste austamisele, moraalnormidele ja viisakusreeglitele, nendest reeglitest kinnipidamisele käitumises, kooli meeskonna moodustamisele, milles õiglus, ausus, õiglus, ausus, õiglus, õiglus, õiglus, õiglus, õiglus, õiglus. austatakse hoolivust, inimväärikust, sõnast kinnipidamist, demokraatiat ja võrdsust suhetes. 7.-9.klass keskendub osalemisele meeskonna (klass, kool, huviring jne) eetikakoodeksi ja käitumisreeglite väljatöötamisel. ja nende järgimisel; enda ja teiste inimeste käitumise põhimõtete üle järelemõtlemisest; õpetada tegema vastutustundlikke valikuid

Ajalooõppega kujundatavad pädevused

Ajaloohariduse taseme terviklik näitaja on õpilaste ajalooline kompetents ehk mineviku tunnetamise oskus, mis põhineb teadmistel, väärtusorientatsioonil ja koolitusel omandatud kogemustel. **Ajaloolise kompetentsuse elemendid** on:

Kronoloogiline pädevus ehk oskus orienteeruda ajaloolises ajas, luua lähedasi ja kaugemaid põhjus-tagajärg seoseid, käsitleda sotsiaalseid nähtusi konkreetsetes ajalootingimustes, tuvastada muutusi;

Ruumipädevus on oskus orienteeruda ajaloolises ruumis ning leida vastastikuseid sõltuvusi ühiskonna, majanduse, kultuuri ja looduskeskkonna arengus;

Teabepädevus on oskus töötada ajaloolise teabe allikatega, tõlgendada allikate sisu, määrata nende usaldusväärsust, tuvastada ja kriitiliselt analüüsida erinevusi allikate autorite seisukohtades;

Loogiline pädevus on võime määratleda ja rakendada teoreetilisi mõisteid ajalooliste sündmuste ja nähtuste analüüsimiseks ja selgitamiseks, küsimuste püstitamiseks ja vastuse otsimiseks, mineviku tõlgenduste paljususe mõistmiseks ja selle erinevate tõlgenduste võrdlemiseks.

Aksioloogiline pädevus on võime sõnastada hinnanguid ajaloosündmustele ja ajaloolistele isikutele, mis on seotud vastava aja väärtuste ja ideedega või vastava inimrühmaga, mõista seoseid ajaloo ja kaasaegse elu vahel.

Programmi ülesehitus ja õpilaste õppimise korraldus

Programm on üles ehitatud õpilaste/õpilaste oodatavate õpitulemuste ja nende tulemuste saavutamise aluseks oleva õppematerjali sisu kaudu. Programm sisaldab teemade ja alateemade loendit. Õpetajatel on õigus otsustada teemade käsitlemise sügavuse ja käsitlemise aja üle. Ukraina ajalugu ja maailma ajalugu õpitakse 6.-9. kl lõimitult. Praktiline töö on programmi igas osas kohustuslik. Need võivad toimuda erinevas vormis: nii

tunni eraldi etapis (uue materjali õppimine, üldistamine, kinnistamine), kui ka kogu õppetunni jooksul (laboratoorium-praktiline tund), õpetaja ja õpilaste otsusel nii klassiruumis kui ka kodus. Tingimuseks on tulemuste kohustuslik tutvustamine tunnis.

Ukraina ja maailma ajalugu klasside lõikes

Klass	Koolikursus	Tundide arv
5	Sissejuhatus ajalukku	35
6	Üldajalugu. Ukraina ajalugu (Integreeritud kursus)	70
7	Maailma ajalugu	35
	Ukraina ajalugu	35
8	Maailma ajalugu	35
	Ukraina ajalugu	52
9	Maailma ajalugu	35
	Ukraina ajalugu	52

Ukraina ja maailma ajaloo kursuste lõimise tabel

7.-9. klassis

Klass	Maailmaajaloo ja Ukraina ajaloo teemade jaotumine	Õppekava osa
6. klass Vanaaeg. Vana- Kreeka ja Vana Rooma	Maailma ja Ukraina ajalugu lõimituna	Sissejuhatus. <i>Millal ja kuidas inimkonna ajalugu algas</i> 1. jagu. <i>Ürgkogukonnad. Arheoloogilised kultuurid</i> 2. jagu. <i>Aasia ja Aafrika muinastsivisatsioonid</i> 3. jagu <i>Muinastsivilisatsioon</i> 4. jagu <i>uroopa ja teiste kaasaegsete tsivilisatsioonide päritolu</i>
7. klass Keskaeg	Maailma ajalugu	<i>Kordamine. Sissejuhatus</i>
	Maailma ajalugu	1. jagu. <i>Esimesed keskaegsed riigid</i>
	Ukraina ajalugu	1. jagu. <i>Venemaa-Ukraina tekkimine ja kujunemine</i>
	Maailma ajalugu	2. jagu. <i>Lääne-Euroopa keskaegne maailm</i>
	Maailma ajalugu	3. jagu. <i>Euroopa ühiskond ja riigid X-XV sajandil.</i>
	Ukraina ajalugu	2. jagu <i>Kiievi riik (Vene-Ukraina) X lõpus-XI sajandi esimesel poolel.</i>
	Ukraina ajalugu	3. jagu <i>Kiievi riik XI teisel poolel-XIII sajandi esimesel poolel.</i>

	Ukraina ajalugu	4. jagu. Venemaa kuningriik (<i>Galicja-Volõni osariik</i>)
	Maaailma ajalugu	5. jagu. <i>Kesk- ja Ida-Euroopa riigid X-XV sajandil.</i>
	Ukraina ajalugu	5. jagu. <i>Venemaa spetsiifilised vürstiriigid naaberriikide osana. Krimmi khaaniriik</i>
	Maaailma ajalugu	4. jagu. <i>Euroopa keskaja materiaalne ja vaimne maailm</i>
	Maaailma ajalugu	6. jagu. <i>Keskaegne ida</i>
	Ukraina ajalugu	<i>Kursuse kokkuvõte. Ukraina ajalugu keskaja kontekstis</i>
8. klass Varauusaeg	Maaailma ajalugu	<i>Kordamine. Sissejuhatus</i>
	Maaailma ajalugu	1. jagu. <i>Suured geograafilised avastused ja kapitalistlike suhete kujunemine</i>
	Maaailma ajalugu	2. jagu. <i>Kõrgrenessanss. Reformatsioon Lääne-Euroopas</i>
	Maaailma ajalugu	3. jagu. <i>Lääne-Euroopa riigid XVI-XVII sajandil.</i>
	Ukraina ajalugu	1. jagu <i>Ukraina maad Rahvaste Ühenduse osana (XVI-XVII sajandi esimene pool)</i>
	Ukraina ajalugu	2. jagu. <i>Kasakate kujunemine (XVI-XVII sajandi esimene pool)</i>
	Ukraina ajalugu	3. jagu. <i>Ukraina rahva rahvuslik vabadussõda 17. sajandi keskel.</i>
	Maaailma ajalugu	4. jagu <i>Osmanite impeerium. Ida-Euroopa riigid XVI-XVIII sajandi esimesel poolel.</i>
	Ukraina ajalugu	4. jagu <i>Kasakate Ukraina 17. sajandi 50. aastate lõpus - 18. sajandi alguses.</i>
	Maaailma ajalugu	5. jagu. <i>Valgustusajastu</i>
	Ukraina ajalugu	5. jagu <i>Ukraina maad XVIII sajandi 20-90ndatel.</i>
	Maaailma ajalugu	6. jagu. <i>Idamaailm 16.-18. sajandil (ülevaade)</i>
	Ukraina ajalugu	<i>Kursuse kokkuvõte: Ukraina ajalugu varauusaja kontekstis</i>
9. klass Prantsuse revolutsioonist kuni 20. saj alguseni	Ukraina ajalugu	<i>Kordamine. Sissejuhatus.</i>
	Maaailma ajalugu	1. jagu. <i>Euroopa Prantsuse revolutsiooni ja Napoleoni sõdade ajal</i>
	Maaailma ajalugu	2. jagu <i>Euroopa ja Ameerika revolutsioonide ja rahvusliku ühendamise ajastul (1815-1870)</i>
	Ukraina ajalugu	1. jagu <i>Ukraina maad Vene impeeriumi koosseisus 18. sajandi lõpus – 19. sajandi esimesel poolel.</i>
	Ukraina ajalugu	2. jagu <i>Ukraina maad Austria impeeriumi koosseisus 18. sajandi lõpus – 19. sajandi esimesel poolel.</i>
	Ukraina ajalugu	3. jagu <i>Ukraina igapäevaelu ja kultuur 18. sajandi lõpus – 19. sajandi esimene pool</i>
	Maaailma ajalugu	3. jagu. <i>Euroopa ja Ameerika riikide moderniseerumine 19. sajandi viimasel kolmandikul ja 20. sajandi alguses</i> <i>Ärkava Aasia</i>
	Ukraina ajalugu	4. jagu. <i>Ukraina maad Vene impeeriumi koosseisus 19. sajandi teisel poolel</i>
	Ukraina ajalugu.	5. jagu <i>Ukraina maad Austria-Ungari koosseisus 19. sajandi teisel poolel</i>
	Maaailma ajalugu	4. jagu <i>Rahvusvahelised suhted (19. sajandi teine pool – 20. sajandi algus)</i>
	Ukraina ajalugu	6. jagu. <i>Ukraina 20. sajandi alguses enne moderniseerimise väljakutseid</i>
	Maaailma ajalugu	5. jagu <i>Kultuuri ja igapäevaelu areng (18. sajandi lõpp - 20. sajandi algus)</i>
	Ukraina ajalugu	7. jagu <i>Ukraina igapäevaelu ja kultuur XIX keskel – XX sajandi algus.</i>
	Maaailma ajalugu	<i>Kursuse kokkuvõte: XIX sajandi peamised ideed, saavutused, väljakutsed.</i>

Propedeutiline kursus „Sissejuhatus ajalukku“ (35 tundi)

5. klass

Ajaloo kursus 5. klassis on propedeutilise (sissejuhatava) iseloomuga. Kursuse põhieesmärgid on: a) õpilaste ettekujutuste ja esmaste teadmiste kujundamine ajaloost kui inimteadmiste harust, teadusest, millel on oma uurimisaine ja oma uurimismeetodid; b) kooliõpilaste huvi ja motivatsiooni arendamine aine vastu, mis on eelduseks üldpädevuste (õppimisvõime läbi elu, teadlikkus ja eneseväljendus kultuurivaldkonnas jne) ning ainealaste pädevuste kujunemisele (kronoloogilised, ruumilised, informatsioonilised jne). Õpetajal on õigus programmi osade järjestust muuta, otsustada sisuvalikute ja rõhuasetuste üle.

Kursuse struktuur:

Sissejuhatus. *MIS ON AJALUGU*

Teema 1. *AJAARVESTUS AJALOOS*

Teema 2. *KUS AJALUGU ASET LEIAB*

Teema 3. *AJALOO UURIMISE ALLIKAD*

Teema 4. *UKRAINA AJALUGU MONUMENTIDES*

Teema 5. *AJALOOUUURIJAD*

Teema 6. *KÕIGEL ON MINEVIK*

Sissejuhatus. MIS ON AJALUGU

Õpitulemused	Õppesisu
Saan aru: <ul style="list-style-type: none">– mõistete "ajalugu" ja "ajaloolane" tähendusest;– inimese minevikku vastu huvi tundmise (pöördumise) motiividest;– mineviku, oleviku ja tuleviku suhtest;– ajaloo kui kooliaine ülesandest. Oskan: <ul style="list-style-type: none">– kasutada mõistet „ajalugu“ erinevates tähendustes (narratiivina, kogemusena, elava mälestusena inimeste minevikust, teadusena);– kasutada õpikut.	Mis on minevik, olevik ja tulevik. Ajaloo mitmekesisus. Ajalugu kui teadus ja õppeaine. Ukraina ajalugu on osa Euroopa ajaloost. Ajaloo õpik.
Kokkuvõte	

Teema 1. AJA ARVESTUS AJALOOS

Õpitulemused	Õppesisu
Tean:	Kalender ja ajalooline aeg. Ajaloolise aja arvutamine. Töötage ajaskaalaga. Euroopa

<ul style="list-style-type: none"> – Euroopa ajaloo perioodide nimetused ja kronoloogilised piirid kultuuriajastute kaupa: ürgühiskond, antiik, keskaeg, uusaeg. <p>Saan aru:</p> <ul style="list-style-type: none"> – erinevusest kalendri ja ajaloolise aja vahel; – aja mõõtmiseks kasutatavate ühikute kokkuleppelisusest; – mõistest „ajalooline kronoloogia“, „ajastu“, „periood (epohh)“, „milleenium“, „sajand“, „kronoloogiline tabel“; – vajadusest määrata sündmuste kronoloogiline järjestus; <p>Oskan:</p> <ul style="list-style-type: none"> – korreleerida aastat-sajand-tuhat aastat; – määrata ajaloosündmuse kestust; – koostada ajaloolist ajaskaalat ja kasutada seda sündmuste kronoloogiliseks järjestamiseks; – luua ja täita kronoloogilist tabelit. 	<p>ajaloo kultuuriajastud (ürgühiskond, antiik, keskaeg, uusaeg). Ukraina ajalugu ajaskaalal.</p>
<p>Ukraina ajaloo oluliste faktide (nähtuste) soovituslik loend ajajoonega töötamiseks:</p> <p><i>Kiievi riik (vürst Venemaa-Ukraina. IX-XIII saj.); Venemaa kuningriik (Galicia-Volõni osariik. XIII-XIV saj keskpaik); Kasakate Vabariik / Zaporizžja armee / Hetmanaad (XVI keskpaik – XVIII saj.); uue Ukraina, Ukraina riigi loomine (XIX-XX sajand).</i></p> <p>Sündmused kodumaa ajaloos (õpetaja valikul).</p> <p>Võimalikud ülesanded praktiliseks ja loominguliseks tööks:</p> <ul style="list-style-type: none"> – korreleerige aastat-sajand-tuhat aastat; – määrake ajaloosündmuse kestus; – asetage sündmused ajateljel, kronoloogilises tabelis; – kehtestage sündmuste kronoloogiline jada (kasutades ajaskaalat, kronoloogilist tabelit); – lahendage ajaloolise aja arvutamise ülesanne. 	
<p>Kokkuvõte</p>	
<p>Temaatiline kontroll</p>	

Teema 2. KUS AJALUGU ASET LEIAB

Õpitulemused	Õppesisu
<p>Tean:</p> <ul style="list-style-type: none"> – kuidas kirjeldada ja kaardil näidata: a) Kiievi riigi, Venemaa kuningriigi (Galicia-Volõni osariik), Kasakate Vabariigi / Zaporizžja armee / Hetmanaadi, kaasaegse Ukraina piirid ja pealinnad; b) Ukraina teatud ajalooliste ja geograafiliste piirkondade territoriaalsed piirid; c) sünnilinna/aleviku/küla territoriaalne asukoht. <p>Saan aru:</p> <ul style="list-style-type: none"> – territoorium kui koht, kus ajaloolised sündmused 	<p>Geograafiline ja ajalooline ruum. Töö ajaloolise kaardiga. Ukraina kaartidel läbi ajaloo. Kiievi riigi, Venemaa kuningriigi (Galicia-Volõni osariik), Kasakate Vabariigi / Zaporizžja armee / Hetmanaadi territoriaalsed piirid (piirid) ja nende muutused. Uue Ukraina loomise territooriumid. Ukraina riik ja tema naabrid. Ukraina ajaloolised ja geograafilised piirkonnad ja nende eripärad (õpetaja valikul, ülevaade). Kodulinna/küla territoriaalne asukoht ja ajalooline päritolu..</p>

<p>toimused (ajaliselt lahti rullused);</p> <ul style="list-style-type: none"> – mõiste „ajalooline kaart“, „kontuurkaart“; – „ajalooline ja geograafiline piirkond“, „riigipiir“; – (füüsiliste) ja ajalooliste kaartide eristamine; – kuidas looduslikud tingimused võivad mõjutada inimeste elusid (Ukraina teatud ajalooliste ja geograafiliste piirkondade näitel); – kuidas ajaloolased määravad: a) Kiievi riigi, Venemaa kuningriigi (Galiitsia-Volõni riik), Kasakate Vabariigi / Zaporizžja armee / Hetmanaadi territoriaalsed piirid (piirid); b) Ukraina ajaloolised ja geograafilised piirkonnad; c) asulate piirid (linnad, alevid ja külad); – kuidas lugeda ajaloolist kaarti selle legendi järgi. <p>Oskan:</p> <ul style="list-style-type: none"> – koostada lugu ajaloolise kaardi alusel; – määrata kindlaks õpetaja poolt nimetatud ajalooliste ja geograafiliste piirkondade geograafilise asukoha ja looduslikud tingimused; – määrata ja kanda kontuurkaardile õpetaja nimetatud ajaloolised ja geograafilised piirkonnad, kodumaa territooriumi, kodulinna / aleviku / küla. 	
<p>Ukraina ajaloolised ja geograafilised piirkonnad kaardiga töötamiseks:</p> <p><i>Kesk-Dnipro, Tšernihiv-Siverštšina, Galiitsia, Volõn, Podoolia, Bukovina, Taga-Karpaatia, Donštšina, Slobožanštšina, Musta mere põhjaosa jt.</i></p> <p>Võimalikud ülesanded praktiliseks ja loominguks tööks:</p> <ul style="list-style-type: none"> – määrake ajaloolise ja geograafilise piirkonna (territoriaalne) asukoht; – iseloomustage (kaardil) õpetaja poolt näidatud ajalooliste ja geograafiliste piirkondade looduslikke tingimusi; – määrake ja kandke kontuurkaardile õpetaja näidatud ajaloolised ja geograafilised piirkonnad, sünnimaa territoorium, kodulinn / alevik / küla. 	
<p>Aineülesed seosed: 5. klass. Loodusteadus. Jagu: Päikesesüsteemi planeet Maa. Teema: Inimene planeedil Maa (õpilane / õpilane mõistab inimest kui looduse osa. Inimese seos loodusega. Looduslikest teguritest ja inimtegevusest tulenevad muutused looduses).</p>	
<p>Kokkuvõte</p>	
<p>Temaatiline kontroll</p>	

Teema 3. AJALOOALLIKAD

Õppe- ja tunnetustegevuse tulemused	Õppe- ja tunnetustegevuse sisu
<p>Tean:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ajalooallikate liigid (toon näiteid); <p>Saan aru:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ajalooallikas kui kõik, mis on minevikus inimeste 	<p>Ajalooallikad ja nende liigid. Ajalooallikate väljaselgitamine ja säilitamine. Vajadus kasutada erinevaid allikaid ajaloo terviklikkuse kajastamiseks. Töö ajalooallikatega. Erinevate allikate kaasamine mineviku usaldusväärseks kajastamiseks. Kriitiline suhtumine</p>

<p>loodud ja säilitatud;</p> <ul style="list-style-type: none"> – kuidas ajaloolased õpivad arheoloogiliste väljakaevamiste, kirjalike, aineliste ja suuliste allikate põhjal möödunud aegadest ning kuidas nad töötavad allikatega; – milliseid meetodeid kasutavad tänapäeva ajaloolased ajalooallikate väljaselgitamiseks, uurimiseks ja säilitamiseks; – minevikureaalsuse ja selle kohta käiva usaldusväärse teabe erinevus: kuidas eluolud, inimeste vaated ja soovid võivad mõjutada ajalooallikate sisu; – kuidas ja kus ajalooallikaid hoitakse (muuseum, arhiiv, raamatukogu, ajaloo- ja arhitektuurikaitseala); – mõisted: a) „materiaalne allikas“, „arheoloogia“, „eksponaat“; b) „kirjalik allikas“, „piktograafiline (Maljukovi) kiri“, „hieroglüüfiline kiri“, „Abeti kiri“, „kroonika“; c) „suuline kevad“, „müüt“, „legend“, „vanasõnad“; c) „muuseum“, „arhiiv“. <p>Oskan:</p> <ul style="list-style-type: none"> – eristada ajalooallikaid liikide kaupa; – esitada küsimus ajalooallikate sisu kohta; – määrata õpetaja näidatud Ukraina ajaloo allikate loomise aja ja kohta; – ära tunda teavet isikute ja sündmuste kohta ning hinnanguid nende kohta. 	<p>lähteinfosse. Ajalooallikate säilitamise kohad.</p>
<p>Võimalikud ülesanded praktiliseks ja loominguliseks tööks:</p> <ul style="list-style-type: none"> – rühmitage õpetaja poolt edastatud ajalooallikad liikide, loomise aja ja territooriumi järgi; – leidke teabe mineviku kohta visuaalsetest allikatest (perekonna fotoalbum, ajaloomälestiste pildid jms, õpetaja äranägemisel); – kirjeldate (suuliselt või kirjalikult) muljeid ekskursioonist koduloo- (koduloo)muuseumisse või arhiivi. 	
<p>Aineülesed seosed: 5. klass. Ukraina kirjandus. Jaotis: fantaasia ja tarkuse maailm. Teema: muistsete ukrainlaste müüdid ja legendid. Rahvapärимused (Õpilane / õpilane mõistab reaalse ja fantastilise rolli ja kohta elus, müüdid kui ideed universumist ja inimesest); 5. klass ukraina keel. Jaotis: Teave süntaksist ja kirjavahemärkidest. Teema: Lause, selle grammatiline alus (Õpilane / õpilane koostab essee-mõtiskluse kunstilises stiilis kollektiivselt koostatud kava järgi (näiteteemad: „Miks on vaja teada oma rahva ajalugu“, „Mida ei saa osta sentide eest“).</p>	
<p>Kokkuvõte</p>	
<p>Temaatiline kontroll</p>	

Teema 4. UKRAINA AJALUGU MONUMENTIDES

<p>Õpitulemused</p>	<p>Õppesisu</p>
----------------------------	------------------------

<p>Tean:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 988 – Venemaa ristimine; – 1253 – Galicia Danieli kroonimine; – 1648 - Bohdan Hmelnõtski juhitud Ukraina rahva vabadussõja algus. Ukraina kasakate riigi moodustamine; – 1917-1921 - Ukraina revolutsioon. Rahvusliku riikluse kujunemine; – 1932-1933 – holodomor kui ukraina rahva genotsiid; – 1939-1945 - Ukraina rahva tragöödiad ja võidud Teise maailmasõja ajal; – 24. august 1991 – Ukraina iseseisvusdeklaratsiooni akt; – 28. august 1996 – Ukraina põhiseaduse vastuvõtmine; – 2013-2014 – Väärrikuse revolutsioon. <p>Saan aru:</p> <ul style="list-style-type: none"> – ajalooline monument kui rahva aare, uhkus ja pärand; – mõiste „ajalooline mälu“, „ajaloo monument“, „monument“, „inimese ja kodaniku õigused“, „põhiseadus“; – kuidas ja miks muretseda kodumaa ajaloomälestiste pärast. <p>Oskan:</p> <ul style="list-style-type: none"> – tunnustada ajaloomälestisi ja -mälestusmärke; – kirjeldada ajaloomälestist; – näita kaardil piirkonda, kus asuvad õpetaja näidatud Ukraina ajaloo mälestusmärgid; määrata kindlaks ajastu, mil need tekkisid; – leida (raamatukogust, elektrooniliste ressursside abil) ja korrastada (küsitada, koostada plaan) teavet Ukrainas, nende sünnimaal püstitatud mälestusmärkide kohta; – rääkida sündmustest, nende inimeste eluteest, kellele mälestusmärgid püstitati; – tuua näiteid inimõiguste rikkumiste kohta minevikus; – tunnustada monumentide sümboolset sisu. 	<p>Ajaloomonumendid kui ajaloolise ja kultuurilise teabe allikas. Monument kui kunstiteos sündmuse või inimese mälestuse jäädvustamiseks. Töö Ukraina ajaloo mälu hoidvate visuaalsete ja kirjalike allikatega: a) vürstlik Venemaa-Ukraina: Vladimir ja Daniil Halõtski; b) Kasakate Ukraina: Bogdan Hmelnitski; c) kaasaegne Ukraina: teel riikliku iseseisvuse poole (Ukraina revolutsioon, holodomor, II maailmasõda, Ukraina iseseisvusdeklaratsioon, Ukraina põhiseaduse vastuvõtmine, väärrikuse revolutsioon).</p>
<p>Ukraina mälestiste soovituslik loetelu:</p> <p><i>monumendid Vladimir Suurele ja printsess Olgale (Kiiev), Püha Sofia katedraal (Kiiev), kuningas Danilo monument (Lviv), Bogdan Hmelnitski (Chõhõrõn) elukoht, Bohdan Hmelnitski monument (Kiiev), Khaani palee (Bahtšisarai), Mihhail Grushevski monument (Kiiev), Kruti kangelaste monument (Tšernihivi piirkond) UGA sõdurite memoriaal (Lvivi kalmistu Lõchakivi), rahvusmuuseum "Memoriaali mälestusmärk ohvrite mälestuseks. Holodomor Ukrainas" (Kiiev), memoriaalruum Babi Jaris (Kiiev), kodumaa monument ja Ukraina II maailmasõja ajaloomuuseum (Kiiev),</i></p>	

iseseisvusmonument (Kiiev), memoriaal kangelastele taevane sada (Kiiev).

Ajaloolised monumendid (*õpetaja valikul*). Need võivad olla lossid ja paleed, kindlused, templid ja kloostrid, tänavad ja väljakud, pargid ja aiad, looduskaitsealad jms.

Võimalikud ülesanded praktiliseks ja loominguliseks tööks:

- rühmitage ajaloomälestisi perioodide ja ajaloolis-geograafiliste piirkondade kaupa;
- lugege ajaloosündmuste ja isikute mälestusmärkide sümboolikat (*õpetaja valikul*);
- rääkige (suuliselt või kirjalikult) külastatud ajaloomälestisest või oma sünnimaal püstitatud mälestusmärgist (*õpetaja või õpilaste/õpilaste valikul*);
- analüüsige väljavõtteid Ukraina õigusemälestistest (eelkõige Ukraina põhiseadusest) ja mõelge nende rolli üle inim- ja kodanikuõiguste kaitsmisel.

Aineülesed seosed: 5. klass. Kunst: kaunite kunstide liigid. Teema: Kunst ja käsitöö (*õpilane/õpilane* avaldab arvamust kunsti- ja käsitööteoste ning skulptuuri kohta, teadvustab nende olulisust Ukraina ja maailma rahvuspärandi kujunemisel ja säilitamisel, mõistab skulptuuri, kunsti ja käsitöö rolli ja tähtsust Eesti Vabariigis. inimeste elud); Skulptuur. Teema: Kunst ja käsitöö (*Õpilane / üliõpilane* mõistab Ukraina ja maailma rahvusliku pärandi säilitamise olulisust, teadvustab skulptuuri, kunsti ja käsitöö rolli ja tähtsust inimeste elus); 5. klass Muusika: muusika kui kunstivorm. Rahvamuusika (*Õpilane / üliõpilane* toob näiteid muusika tähtsusest elus, eriti igapäevaelus, meediaruumis; teadvustab ukraina kultuuriidentiteeti, näitab austust ukraina rahva kunstipärandi vastu ja uhkust selle üle); Teema: rahvakunst ja professionaalne kunst (*üliõpilane/õpilane* väärtustab rahva- ja professionaalset kunsti, edendab rahvuskultuuri oma ning kunsti- ja loometegevusega).

Kokkuvõte

Temaatiline kontroll

Teema 5. AJALOO UURIJAD

Õpitulemused	Õppesisu
<p>Tean:</p> <ul style="list-style-type: none">– vene ja kasakate kroonikad;– Ukraina ajaloolased ja nende põhiuuringud. <p>Saan aru:</p> <ul style="list-style-type: none">– mineviku, perekonna, rahva mineviku mälestuse tähtsusest inimese jaoks;– ajaloosündmuste seotusest;– reeglitest, millest juhenduvad ajaloolased oma uurimistöös;– mõiste „ajalooline fakt“, „ajalooline pale“, „ajalooline pilt“, „ajalooline uurimus“. <p>Oskan:</p> <ul style="list-style-type: none">– eristada populaarteaduslikku ajaloolist teksti kirjanduslikust;– koostada teavet ajaloolise fakti kohta, tuginedes mitmest allikast pärit teabele;– võrrelda valitud sündmuse perekonna, kodumaa ja Ukraina ajaloost;– selgitada oma suhtumist ajaloolistesse faktidesse ja isikutesse, oma elu sündmustesse.	<p>Mineviku tundmise peamised eesmärgid. Ajaloolase eriala. Mis on ajalooline fakt, ajalooline isik, ajalooline uurimus. Ajalooteosed Ukrainast ja nende autoritest: a) Vene kroonikad. Kroonik Nestori „Möödunud aastate lugu“; b) Kasakate kroonikad. Samoil Velichko kroonika; c) 19. sajandi – 20. sajandi alguse ajalooteosed. Mihhail Gruševski „Ukraina-Vene ajalugu“.</p> <p>Õppetöö kodumaa ajaloost (<i>õpetaja valikul</i>). Teaduslik ja kunstiline arusaam minevikust. Kunstitööd Ukraina minevikust (<i>õpetaja valikul</i>).</p>

Võimalikud ülesanded praktiliseks ja loominguliseks tööks:
<ul style="list-style-type: none"> – koostage miniuuringud oma perekonna ajaloo, kasutades erinevatest kättesaadavatest allikatest pärit teavet; – võrrelge ja seostage valitud fakte Ukraina, kodumaa ja perekonna ajaloo; – esitage jutt perekonna ajaloo, koostada sugupuu esitus.
<p>Aineülesed seosed: 5. klass. Ukraina kirjandus: meie rahva ajalooline minevik. Teema: kroonikalegendid (õpilane/õpilane teab ajaloo- ja kirjandusmälu "Möödunud aastate lugu" ja muistse kroonika tähendust järglastele); 5. klass ukraina keel. Jaotis: Otsene kõne. Dialoog. Teema: otsekõne. Dialoog (õpilane / õpilane koostab tekste, kasutades otsekõnega lauseid, dialoogi, kuulsate inimeste ütlusi, populaarseid väljendeid kuuldu ja loetu üksikasjalikuks, täpseks ja väljendusrikkaks edastamiseks).</p>
Kokkuvõte
Temaatiline kontroll

Teema 6. KÕIGEL ON MINEVIK

Õpitulemused	Õppesisu
<p>Tean:</p> <ul style="list-style-type: none"> – 1632 – Kiievi-Mohõla kolleegiumi moodustamine; – 1661 – Lvivi ülikooli asutamine; – 1805 – Harkovi ülikooli avamine; – 1834 – Kiievi ülikooli avamine (St. Vladimiri ülikool); – 1896 – esimesed kaasaegsed olümpiamängud; – 1960ndad – digitaliseerimise algus. <p>Saan aru:</p> <ul style="list-style-type: none"> – majandus kui ühiskonna eluks ja arenguks vajalike asjade ja teenuste tootmine, nende vahetamine, levitamine ja kasutamine; – linnade rolli suurenemise põhjused ühiskondade majandus- ja kultuurielus; – haridus kui viis kaasata inimest vastavalt tema võimetele ja pingutustele ühiskonda ning teadus ja kunst kui inimese poolt maailma ja elu tundmise ja peegeldamise viisid; – mäng kui viis kogemuste omandamiseks; – mõiste „elatusmajandus“, „turumajandus“, „linn“, „epideemia“, „ülikool“, „vaba aeg“. <p>Oskan:</p> <ul style="list-style-type: none"> – teadvustada selgeid muutusi, mida elu linnas ja maal on läbi ajaloo läbi teinud; – tunnustada ajaloos toimunud selgeid muutusi hariduse ja teaduse vallas; – selgitada välja inimeste oodatava eluea pikenemise põhjused viimastel sajanditel; – teha oletus tuleviku elukutsete kohta. 	<p>Töö ja majandus: kord ja täna. Ukrainlaste traditsioonilised ametid. Toimetulekust turumajandusse. Teaduse ja tehnika saavutuste rakendamine tootmises ja selle tagajärjed. Linn ja küla. Elanikkonna elukutsed ja elutingimused Ukraina linnades ja külates minevikus ja tänapäeval. Teadus ja haridus. Koolid ja ülikoolid Ukraina avarustes. Vaimse töö rolli kasvamine. Tervishoid. Apteegid. Kuidas sa oma vaba aega veetsid.</p>

Võimalikud ülesanded praktiliseks ja loominguliseks tööks:

- vanematelt (vanavanemate, teiste sugulaste) käest kuuldu põhjal ja kirjalikke ja aineliste allikate põhjal: a) võrrelge vanemate ja enda vaba aja mänge (ja mänguasju); b) koostada sõnum (miniprojekt) inimese riietuse kohta minevikus; c) koostada sõnum (miniprojekt) inimeste toitumisest minevikus; d) kirjutada lugu peretraditsioonidest ja tähtpäevadest.

Aineülesed seosed: 5. klass. Informaatika. Jaotis: Võrgutehnoloogiad ja Internet. Teema: Internetist teabe otsimine. Turvaline Interneti kasutamine (Õpilane / üliõpilane hindab kriitiliselt Internetist saadud teavet); 5. klass Inglise keel. Teemad: Mina, mu pere, mu sõbrad. Reisimine. Kodulinn/küla (õpilane/õpilane teeb hinnangu oma perekondlike sidemete, vanemate, sõprade elukutse, põhilise ajaloolise ja kultuurilise teabe kohta Ukraina ja Suurbritannia kohta).

Kokkuvõte**Temaatiline kontroll****Üldajalugu. Ukraina ajalugu (lõimitud kursus) (70 tundi)****6. klass**

Ajaloo integreeritud kursus 6. klassile on esimene süstemaatiline ajalookursus. Ukraina ajalugu õpitakse maailma ajaloo osana alates ürginimeste ilmumisest kuni Lääne-Rooma impeeriumi langemiseni. Kursuse põhieesmärgid on kujundada arusaam muinasperioodi tsivilisatsioonilisest tähendusest Ukraina, Euroopa ja kogu maailma ajaloos, muistsest tsivilisatsioonist kui Euroopa ühiskondade edasise arengu alusest, edendada üld- (elukestev õpe, sotsiaalne ja kodanikupädevus, kultuurialane teadlikkus jne) ja ajaloo pädevuste kujunemist.

Kursuse struktuur:

Sissejuhatus. *MILLAL JA KUIDAS INIMKONNA AJALUGU ALGAS*

1. jagu. *ARHEOLOOGILISED KULTUURID*

2. jagu *AASIA JA AAFRIKA MUINASTSIVILISATSIOONID*

3. jagu *MUINASTSIVILISATSIOON*

4. jagu *EUROOPA JA TEISTE KAASAEGSETE TSIVILISATSIOONI PÄRITOLU*

Ukraina ajalugu (35 tundi). Üldajalugu (35 tundi)

7. klass

7. klassi ajalookursus hõlmab Ukraina ja maailma ajaloo keskaega (V-XV sajand):

Maailma ajalugu. Kordamine. Sissejuhatus.

1. jagu. Üldajalugu. Esimesed keskaegsed riigid. Ukraina ajalugu. Venemaa-Ukraina tekkimine ja kujunemine.

2. jagu. Üldajalugu. Lääne-Euroopa keskaegne maailm. Ukraina ajalugu. Kiievi riik (Vene-Ukraina) X lõpus-XI sajandi esimesel poolel

3. jagu. Üldajalugu. Euroopa ühiskond ja riigid X-XV sajandil. Ukraina ajalugu. Kiievi riik XI teisel poolel-XIII sajandi esimesel poolel.

4. jagu. Üldajalugu. Euroopa keskaja materiaalne ja vaimne maailm. Ukraina ajalugu. Venemaa kuningriik (Galicia-Volõni osariik).

5. jagu. Üldajalugu. Kesk- ja Ida-Euroopa riigid X-XV sajandil. Ukraina ajalugu. Venemaa spetsiifilised vürstiriigid naaberriikide osana. Krimmi khaaniriik. -, –

6. jagu. Üldajalugu. Keskaegne ida. - Ukraina ajalugu.

Kursuse kokkuvõte. Ukraina ajalugu keskaja kontekstis.

Ukraina ajalugu (52 tundi). Üldajalugu (35 tundi)

8. klass

Ajalookursus 8. klassile on pühendatud maailma (peamiselt Euroopa) ja Ukraina varauusaja ajaloo sündmustele, nähtustele ja protsessidele - 15. sajandi lõpust 18. sajandi lõpuni.

1. jagu. Suured geograafilised avastused ja kapitalistlike suhete kujunemine. - Üldajalugu. Ukraina ajalugu. Ukraina maad Rahvaste Ühenduse osana (XVI-XVII sajandi esimene pool)

2. jagu. Kõrgrenessanss. Reformatsioon Lääne-Euroopas. - Üldajalugu. Ukraina ajalugu. Kasakate kujunemine (XVI-XVII sajandi esimene pool).

3. jagu. Lääne-Euroopa riigid XVI-XVII sajandil - Üldajalugu. Ukraina ajalugu. Ukraina rahva rahvuslik vabadussõda 17. sajandi keskel.

4. jagu. Osmanite impeerium. Ida-Euroopa riigid 16.-18. sajandi esimene pool - Üldajalugu. Ukraina ajalugu. Kasakate Ukraina 17. sajandi 50. aastate lõpus - 18. sajandi alguses.

5. jagu. Valgustusajastu. – Üldajalugu. Ukraina maad XVIII sajandi 20-90ndatel. - Ukraina ajalugu.

6. jagu. Idamaailm XVI-XVIII sajandil. (ülevaade). - Üldajalugu.

Kursuse Kokkuvõte: Ukraina ajalugu varauusaja kontekstis. - Ukraina ajalugu

Ukraina ajalugu (52 tundi). Üldajalugu (35 tundi)

9. klass

9. klassi ajaloo kursuse eesmärk esitleda Ukraina maadel "pika" XIX sajandi jooksul toimunud sündmusi, nähtusi ja protsesse, kujundada õpilastes teadmisi ja arusaamu Ukraina arengu eripäradest. Venemaa ja Austria-Ungari impeeriumi osana, moderniseerumise ilmingud ja nende mõju Ukraina elanikkonna sotsiaal-majanduslikule, poliitilisele, kultuurilisele ja igapäevaelule. Maailma ajaloo seisukohalt peaks kursus aitama õpilastel kujundada oma suhtumist muutustesse inimeste elus ja maailmapildis uusaja teisel perioodil - revolutsioonide ajastul, uute ideoloogiate esilekerkimise ajal, kaasaegse ühiskonna kujunemisel, panema aluse selle sotsiaalpoliitiliste ja sotsiaalmajanduslike struktuuride ning kahekümnenda sajandi mõistmisele. 9. klassis on oluline Ukraina territooriumil ja teistes riikides toimuvate sündmuste, nähtuste ja protsesside põhjuste, olemuse ja tagajärgede analüüsimine ja võrdlemine..

Ukraina ajalugu. Kordamine. Sissejuhatus.

1. jagu. osa. Üldajalugu. Euroopa Prantsuse revolutsiooni ja Napoleoni sõdade ajal. – Ukraina ajalugu. Ukraina maad Vene impeeriumi koosseisus 18. sajandi lõpus – 19. sajandi esimesel poolel.

2. jagu. Üldajalugu. Euroopa ja Ameerika revolutsioonide ja rahvusliku ühendamise ajastul (1815–1870). – Ukraina ajalugu. Ukraina maad Austria impeeriumi koosseisus 18. sajandi lõpus – 19. sajandi esimesel poolel.

3. jagu. Ukraina ajalugu. Ukraina igapäevaelu ja kultuur 18. sajandi lõpus – 19. sajandi esimesel poolel – Üldajalugu. Euroopa ja Ameerika riikide moderniseerumine 19. sajandi viimasel kolmandikul ja 20. sajandi alguses Ärkava Aasia.

4. jagu. Ukraina ajalugu. Ukraina maad Vene impeeriumi koosseisus 19. sajandi teisel poolel. Üldajalugu. Rahvusvahelised suhted (19. sajandi teine pool – 20. sajandi algus).

5. jagu. Ukraina ajalugu. Ukraina maad Austria-Ungari koosseisus 19. sajandi teisel poolel

6. jagu. Ukraina ajalugu. Ukraina 20. sajandi alguses seisab silmitsi moderniseerimise väljakutsetega. Üldajalugu. Kultuuri ja igapäevaelu areng (18. sajandi lõpp – 20. sajandi algus).

7. jagu. Ukraina ajalugu. Ukraina igapäevaelu ja kultuur 19. sajandi keskpaigas – 20. sajandi alguses. Üldajalugu. Kursuse Kokkuvõte: „Eelmise“ XIX sajandi peamised ideed, saavutused, väljakutsed.